

schap had natuurlijk te beslissen in laatste instantie, doch 7 Mei 1558 meende zij dat nog eens aan de thesauriers onder oogen te moeten brengen. Zij besloot toen namelijk met algemeene stemmen „dat men de stadswercken, die althans gemaect zijn, zal onderhouden in goede reparatie ende 't stadthuys eerstdaechs dackdicht zal maecten ende dat voirtaan den thesauriers in der tijt weesende geen groote wercken an en zullen legghen noch te beghinnen dan by advys ende meeste stemmen van de vroetschappe”.

Zoo bleef de toestand tot 2 April 1579, toen men het beter vond één thesaurier en één fabriekmeester aan te stellen „die de betalinge van der stede schulden ende reparatie van haere wercken respectie alleen hebben ende doen sullen”; 21 April 1579 achtte de vroedschap het noodig den laatste „uyt de buyck van de stadt —, ende nyet uyt de vroedschappen” te verkiesen, doch nog geen maand later, 7 Mei, kwam zij op dit besluit terug en de fabriekmeester bleef gekozen uit de regeering. Zonder den thesaurier daarin te kennen schijnt geen penning voor de fabricage uitgegeven te zijn. 13 Juni 1579 moesten de heeren samen b.v. een goed paard voor de vuilniskar koopen. In 1595 kwamen er twee fabriekmeesters, in 1698 drie, die van dat oogenblik een college vormden en sinds 28 Mei 1698 vaste vergaderingen hielden, waarvan de notulen bewaard zijn. In 1798 werden zij vervangen door vier commissarissen van de fabricage, in 1803 keerden men terug tot drie fabriekmeesters, die als commissarissen van de fabricage en caserneering in 1811 voorloopig aanbleven, doch kort daarop met een lid vermeerderd werden. In 1824 heet dit college commissie tot het beheer over stadsgebouwen en eigendommen, bestaande uit burgemeester en twee wethouders, in 1835 werden daaraan twee raadsleden toegevoegd.

Een of meer fabriekmeesters hebben dus bijna voortdurend sinds 1533 het toezicht gehad op de stadswerken en de arbeiders der stad, maar zij werden in het laatste gedeelte van hun taak bijgestaan door vaklui, die als het ware als meesterknechts fungeerden. Het is eigenaardig, dat een vaste stadstimmerman-metselaar pas in het 2de kwartaal der 16de eeuw genoemd wordt, terwijl in de rekeningen van 1426/7 en van 1429/30 wel „der stede bogemaker” voortkomt. Wij vinden daghuren vermeld van verschillende timmerlieden en metselaars, doch blijkens hun daghuur